

[Drachmann.]

i denne Traktat skal danne Grundlaget for den fremtidige Handelspolitik, tror jeg ikke, vi vil kunne svare til Tidens Krav.

Hvad skal der ske næste Gang? Vi har i Virkeligheden sat vore sidste Reserver ind, og vi har ikke flere Muligheder for at gaa videre ad den Vej, som er karakteriseret af den dansk-engelske Handelstraktat. Jeg ved ikke, om det er Meningen næste Gang at bygge en Bro over Store Bælt eller indrømme Køb af over 100 pCt. af en bestemt Vare fra et bestemt Land, eller om vi skal nedsætte vor nationale Produktions Værn under Nulpunktet.

Jeg tror ikke, at en yderligere Nedskæring af vor Landbrugseksport samtidig med, at vi prisgiver det Hjemmemarked, som mere og mere bliver Hovedbærestenen netop for vort Landbrug, er Vejen, vi skal gaa. Nu hørte vi det ærede Medlem (Hans Rasmussen), der talte for Socialdemokratiet, omtale Kartoffelmelsordningen og allerede forlange Kødordningen mere effektiv end den nuværende, hvilket alt sammen skulde bringe en Aflastning for tabte Eksportmarkeder og skabe Muligheder for at flytte Forbruget over paa Hjemmemarkedet; og vi hørte de frie Kræfters tidligere Talsmand, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal, kalde paa en Smørordning, der vel heller ikke bliver helt billig. Men tilbage bliver da, at Hjemmemarkedet maa gøres købedygtigt og bæredygtigt.

Jeg skal slet ikke modsige eller modarbejde alt det, der her kommer frem, jeg tror, det er den Vej, man maa gaa; men jeg vil blot sige, at man kan ikke lave alle disse Foranstaltninger, ikke slaa hele Landets Handelspolitik om fra ude til hjemme uden ogsaa at befæste Hjemmemarkedet og gøre det købedygtigt — og det gør man ikke ved baade at skære Landbrugets Eksport ned og samtidig de industrielle Erhverv og Produktioner, som alene kan danne ny Produktionsbasis — og skabe sammen med Landbrugets Produktion den fornødne Bæredygtighed og Bæreevne i det Hjemmemarked, vi alt for længe har forsømt.

Saaledes tror jeg, en nøgtern Saldoopgørelsen af denne Sag i Sandhed viser, at Runciman har haft Ret. England havde sit Forhandlingsapparat i Orden, indstillet, som han selv sagde, efter den ændrede Verden, og England vandt. Vi havde det ikke, og vi maatte betale.

Dette er i korte Træk Karakteristikken af det, der er foregaaet, og Ansvaret derfor og for de mørke Perspektiver, der ruller

sig op af denne Sag, maa udelukkende og haardt falde paa dem, som hindrede, at man i Tide ogsaa her i Danmark lagde sit økonomiske System, først og fremmest Toldsystemet, an paa at honorere Tidens Krav.

Jeg tillader mig at stille det op som et Tankeeksperiment, hvad vi kunde have opnaaet, hvis vi blot for nogle Aar siden, den Gang da Tyskland proklamerede sin nu gennemførte Afspærringspolitik, og da England samtidig ganske aabenlyst tenderede mod den Udvikling, det nu er gaaet ind i, havde foretaget en almindelig Forhøjelse af alle vore Toldsatser, hvor ganske anderledes stærkt vi til alle Sider og i god Tid havde staaet i Forhandlingerne med egnede Kompensationsobjekter og Forhandlingsmuligheder, medens vi nu maa skrabe Bunden, saaledes at vor handelspolitiske Nøgenhed rent ud sagt stikker fælt i Øjnene.

Naar man skal gaa til saadanne Enkeltheder, som er indeholdt i den dansk-engelske Traktat, saa maa enhver være klar over, at dette er de sidste Reserver. Dette kunde vi have undgaaet, hvis vi i Tide havde fulgt f. Eks. Frihandelslandet England, der, om end modstræbende, som den højtærede Udenrigsminister sagde det — jeg ved ikke, med hvilke Følelser de har gjort det, men enfin, det har maaske været modstræbende —, i hvert Fald har indrettet sig efter den ændrede Verden, som nu en Gang er Virkelighedens Verden.

I dette Land foretrak man at drive Strudsepolitik og stadig væk tro paa, at en god og bedre og navnlig for Danmark gunstigere Verden vilde indfinde sig og kunde blive genoprettet, om ikke ved den første, saa ved den næste økonomiske Verdenskonference. Man berusede sig i Begrebet Verdensmarkeder, jeg kan ogsaa godt sige, at man nærrede en til Storhedsvanvid grænsende Forventning om, at Verden simpelt hen ikke kunde undvære de danske Landbrugsvarer. Alt dette førte til, at man gik videre i en politisk bestemt erhvervspolitisk Ensidighed, der nødvendigvis maatte føre til den afsætningsmæssige Ensidighed, som nu stiller saa store Krav til os og udadtil stiller os i et saa ensidigt Afsætningsforhold som neppe noget andet Land i Verden.

Aldrig er noget Krav i den danske Rigsdag blevet mødt med en saa kompakt Haan som det Krav, vi fra konservativ Side i sin Tid og gennem lang Tid og altid, havde jeg nær sagt, har stillet op netop om en Ændring i disse Forhold, om en aktiv Handelspolitik, om Skabelse af baade et Apparat og den fornødne Aand til at føre en Politik, som jeg vil kalde en Selvhævdelses-